

vægende for mig og, som jeg tror, for flere af Finansudvalget. Det er for det første den, at det ved en Statskole ikke alene er dyrere at give Undervisning end efter den hidtidige Maade, man har drevet den paa, men ogsaa den, at man vanskeligere kommer af med Skolen, naar man først har faaet den oprettet, og det hele er dog ikke beregnet paa at skulle gælde stadigt i Fremtiden. Endelig kommer det til, at denne Statskole ikke kan uddanne det Antal, hvortil der trænges, idet et Antal af 25 langt fra er tilstrækkeligt til Forbruget i Vestjylland. Dette fremgaar ogsaa af Kommissionens Erklæring, hvor der staar, at Stabshøjstole, som uddanner 25—30 Elever, hvert Aar har Forepørgsler fra henved halvandet Hundrede Kommuner eller saa, om der kan faas Elever derfra til deres Skoler. Det vil ikke være tilstrækkeligt at uddanne 25. Men gaar man da til en saadan Oprettelse af en Statskole, vælges jo alt det private Initiativ paa den Maade. Det vil ikke være muligt for private i Fremtiden at kunne uddanne Bistolelærere ved Siden af. Alle de Anstalter, vi have haft hidtil, og som virkelig paa tilstrækkelig fyldestgørende Maade efter de Forhold, vi have haft, have uddannet Elever, ville der ved være affaarne derfra, saa vel Stabshøjstolen og N. Misum ville ikke kunne faa de Tilfud, de faa gennem Amtet, hvis man gaar til at oprette en Statskole. At det er meget dyrt, ville ærede Medlemmer blive klare over straks ved at se i Anmærkningerne. Her findes alene Lønningerne opførte med 6,000 Kr. Forstanderen skal have 3,000 Kr., en Lærer 1,200 Kr., en Lærerinde 1,000 Kr. og en Timelærer 800 Kr. Paa Stabshøjstolens Forstanderen med 1,600 Kr. og Andenlæreren 800 Kr., det er hele Lønningssummen, Resten af Beløbet anvendes til Stipendier for Elever. De bo gratis paa Skolen, de faa gratis Undervisning og faa end yderligere Stipendier til Hjælp til Kosten, saa at det bliver muligt for disse fattige Menneſter at faa en billig Uddannelse. De ere i høj Grad fattige, det er ikke Gaardmændsønner og de mere velhavende Folks Sønner, der søge Uddannelse til Bistolelærere. Naar de først blive Bistolelærere, faa de meget ringe Løn, 200 Kr. paa egen Koft en hel Vinter er ikke noget, der jages efter for Fortjenestens Skyld. Det er meget fattige Menneſter, der gaa dertil, og opretter man en Statsanstalt, faa de blot gratis Undervisning, men ellers maa de sørge for Koft og Ophold i det hele. Det bliver langt dyrere for dem. Det glæder mig, at Kommissionen i sin Erklæring har gjort opmær-

som paa, at skal der virkelig hjælpes paa Forholdene i Vestjylland med Bistolelæreren, maa det ske ved Lønningforbedring, thi det er egentlig der, Skoen trykker. Det er for lidt at byde de unge Menneſter 200 Kroner for en hel Vinters Arbejde paa egen Koft, og Følgen bliver derfor ogsaa, at de ikke blive ved Bestillingen, de ere Vinterlærere i 2—3 Aar, forlade saa Gerningen og give sig til at læse til Skolelærereksamen. Det er ikke mange Bistolelærere, der vedblive hele deres Levetid at virke som Bistolelærere, skønt de i saa Tilfælde nok faa deres Løn forhøjet, men en Del bliver graa ogsaa under dette Arbejde. De kunne saa Bidrag af Amtsfonden ved nemlig at faa Del i det almindelige Lønningstillæg, der gives til Lærere, men yderligere Tillæg faa de ikke. Jeg tror, at vi, naar vi i sin Tid komme til at behandle Skoleloven, ogsaa maa gøre vort til, at der fra Statens Side ydes et mindre Tillæg til disse Bistolelærere, saa at det bliver dem muligt at sidde i flere Aar i deres Stillinger. Det er jo paa Skolevæsenet som paa andre Omraader, at det er Øvelsen, der gør Mester. Det er altsaa min, og jeg tror de fleste, Grund til at nægte denne Konto. Den almindelige Grund, hvorom alle ere enige, er, at man ikke paa dette Omraade bør gaa til Oprettelse af en Statsanstalt, det var man enig om i Fjor, og det er man ogsaa enig om i Aar. Et andet Spørgsmaal bliver det, om vi, hvis der i Ribe Amt i sin Tid bliver oprettet en Skole, som viser sig at være god og at uddanne gode Bistolelærere, da bør give Tilfud til denne Skole. Det skal jeg for mit Vedkommende være villig til, men det er jo et Fremtidsspørgsmaal, hvorledes Udvalget og den højtærede Minister ville stille sig dertil. Kommissionen klager ikke over de Anstalter, vi have, uden for saa vidt den siger, at ved Stabshøjstole er der den Mangel, at den ikke har nogen Øvelsesskole, og endvidere, at de Rum, som Eleverne bo i, ere for smaa. De have dog været tilstrækkelige i mange Aar, og jeg har heller aldrig hørt Eleverne klage over dem. En Øvelsesskole er der ganske vist ikke, og i vor Tid tillægger man jo Øvelsesskoler en meget stor Betydning. Jeg for mit Vedkommende mener, at det er en lidt overdreven Betydning; men nogen Betydning kunne de jo altid have. Det er jo ogsaa langt fra uvist, om der ikke kan oprettes en saadan ved Stabshøjstole. Det kan maaste nok naas, naar Forholdene blive nogenlunde stabile, naar Amtet ved, om det kan beholde Tilfuddet; saa kan det maaste nok oprette en Øvelsesskole. Jeg for mit Vedkommende mener nu, at naar Ele-